

Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky, Banská Bystrica

Správa Chránenej krajinej oblasti Dunajské luhy

Iný dokument manažmentu chránených území a druhov - pre biotopy európskeho významu v rámci územia sústavy Natura 2000 v rámci časti SKUEV0552 Lohotský močiar a príslušného územia na obdobie 2025 – 2034

august 2025

Obsah

Úvod.....	3
1. Projektové územie.....	4
2. Biotopy a druhy európskeho významu	4
2.1. Hodnotenie stavu biotopov a druhov ako predmetov ochrany SKUEV0552 Lohotský močiar	4
2.2. Hodnotenie stavu predmetných biotopov a druhov v rámci projektového územia SKUEV0552 Lohotský močiar ...	5
3. Problémy v projektovom území.....	7
4. Navrhované riešenia.....	8
5. Navrhované opatrenia	9
6. Cieľový stav biotopov a druhov.....	12
7. Informácia o zapojení vlastníkov, správcov alebo nájomcov dotknutých pozemkov	12
8. Ďalšie relevantné informácie	12
9. Spracovávateľ	13
10. Prílohy.....	14

Úvod

Iné dokumenty manažmentu chránených území a druhov¹ (ďalej len „iné dokumenty manažmentu“), boli určené pre aktivity v rámci opatrenia 2.7.1 Programu Slovensko² (P SK), resp. z iného programu financovaného z fondov Európskej únie (EÚ), ako alternatíva k dokumentácii ochrany prírody a krajiny vypracovanej a schválenej podľa platných právnych predpisov v oblasti ochrany prírody a krajiny³. Iné dokumenty manažmentu sú určené napr. pre prípady, kedy nie je možné alebo nie je účelné vypracovať program starostlivosti, resp. program záchrany pre celé územie, ale v chránenom území (CHÚ) je potrebné v určitých lokalitách realizovať opatrenia pre druhy a biotopy európskeho významu na dosiahnutie ich priaznivého stavu a/alebo na zachovanie existujúceho stavu týchto biotopov a druhov európskeho významu. Rovnako sú iné dokumenty manažmentu určené aj pre prípady, ak sa vyžaduje alebo je plánovaná aktualizácia schváleného programu starostlivosti alebo programu záchrany, avšak aj v čase do jej schválenia je potrebné realizovať opatrenia pre druhy a biotopy. V prípade biotopov a druhov európskeho významu sa ukazuje využitie iných dokumentov manažmentu aj pri tvorbe národného plánu obnovy prírody, ktorého povinnosť vypracovania vyplýva z nariadenia o obnove prírody⁴.

Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky (ŠOP SR), Správa Chránenej krajinskej oblasti Dunajské luhy (ďalej len „Správa CHKO Dunajské luhy“) vypracovala iný dokument manažmentu z dôvodu zatiaľ neschváleného programu starostlivosti o územie európskeho významu (ÚEV) SKUEV0552 Lohotský močiar. Predkladaný materiál je spracovaný na obdobie 10 rokov a predpokladá využitie prostriedkov z P SK, prípadne iných zdrojov financovania z EÚ fondov a na zabezpečenie udržateľnosti po skončení projektu. Územie, pre ktoré bol vypracovaný iný dokument manažmentu (ďalej len „projektové územie“), má výmeru **22,36 ha** (zahŕňa časť ÚEV s výmerou 20,09 ha a príľahlú lokalitu mimo ÚEV s výmerou 2,27 ha) a nachádza sa na pozemkoch v správe ŠOP SR.

Cieľom predkladaného dokumentu je predovšetkým zlepšenie stavu vybraných biotopov európskeho významu na projektovom území v rámci časti ÚEV Lohotský močiar. Ciele ochrany pre predmety ochrany vyššie uvedeného územia boli spracované v zmysle smernice Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín v platnom znení⁵ a smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/147/EHS o ochrane voľne žijúceho vtáctva v platnom znení⁶, resp. oznámenia Európskej komisie (EK) týkajúceho sa cieľov ochrany a následných bilaterálnych rokovaní EK so Slovenskou republikou. Predkladaný projekt je zameraný na všetky predmety ochrany ÚEV Lohotský močiar: prioritný biotop európskeho významu Ls 1.1 Vřbovotopoľové nížinné lužné lesy (* 91E0)⁷, biotop európskeho významu Vo 2 Prirodzené eutrofné a mezotrofné stojaté vody s vegetáciou plávajúcich a/alebo ponorených cievnatých rastlín typu *Magnopotamion* alebo *Hydrocharition* (3150), ako aj druhy živočíchov európskeho významu kunka červenobruchá (*Bombina bombina*), vydra riečna (*Lutra lutra*), * hraboš severský panónsky (*Microtus*

¹ Iné dokumenty manažmentu k P SK <https://www.minzp.sk/ochrana-prirody/ine-dokumenty-manazmentu-k-programu-slovensko>

² <https://mirri.gov.sk/wp-content/uploads/2022/05/Program-Slovensko-vlastny-material.pdf>

³ menovite dokumentov starostlivosti, ktorými sú v rámci aktivít program starostlivosti a program záchrany o CHÚ a/alebo o chránené druhy rastlín a živočíchov, ako aj zásady starostlivosti o biotopy európskeho významu a biotopy druhov európskeho významu v ÚEV

⁴ [Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady \(EÚ\) 2024/1991 z 24. júna 2024 o obnove prírody a o zmene nariadenia \(EÚ\) 2022/869](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:31992L0043)

⁵ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:31992L0043>

⁶ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:32009L0147>

⁷ prioritný biotop a druh je označený znakom * – biotop a druh, za zachovanie ktorého má EÚ mimoriadnu zodpovednosť

oeconomus mehelyi). Ich stav je potrebné zachovať alebo zlepšiť prostredníctvom vhodných manažmentových opatrení.

1. Projektové územie

Projektovým územím je väčšia časť ÚEV Lohotský močiar, ktorý sa nachádza v Nitrianskom kraji, v okrese Komárno. Zoznam dotknutých parciel je uvedený v tabuľke č. 1. Projektové aktivity sú naplánované na parcelách, v jednom prípade je parcela lesným pozemkom, na ktorom je vymedzená jednotka priestorového rozdelenia lesa (JPRL) č. 743A0 nachádzajúca sa v lesnom celku (LC) Komárno (obdobie platnosti Programu starostlivosti o les 2024-2033⁸) na výmere 3,32 ha. Jedna parcela sa nachádza mimo ÚEV, t. j. aj mimo európskej sústavy CHÚ Natura 2000, avšak a tvorí s ním jeden ucelený komplex.

Celková výmera projektového územia je **22,36 ha**.

ÚEV Lohotský močiar je v národnej sústave CHÚ vyhlásený ako prírodná rezervácia (PR) a platí tu 4. stupeň ochrany prírody. Okolo PR je určené ochranné pásmo do vzdialenosti 100 m smerom von od hranice CHÚ a platí tu 3. stupeň ochrany prírody.

Mapa projektového územia je v prílohe č. 1.

Tabuľka č. 1 Prehľad parciel projektového územia

katastrálne územie	parcela C-KN	výmera (m ²)	druh pozemku
Kameničná	14481**	22 170	ostatná plocha
Kameničná	14482	33 205	lesný pozemok
Kameničná	14483*	143 224	vodná plocha
Kameničná	14508*	25 008	ostatná plocha

* časť parcely sa nachádza mimo sústavy CHÚ Natura 2000

** parcela sa nachádza mimo sústavy CHÚ Natura 2000

2. Biotopy a druhy európskeho významu

2.1. Hodnotenie stavu biotopov a druhov ako predmetov ochrany SKUEV0552 Lohotský močiar

Predkladaný dokument je zameraný na zlepšenie štruktúry a kvality biotopov európskeho významu Ls 1.1 Vrbovo-topol'ové nížinné lužné lesy (* 91E0) a Vo 2 Prírodné eutrofné a mezotrofné stojaté vody s vegetáciou plávajúcich a/alebo ponorených cievnatých rastlín typu *Magnopotamion* alebo *Hydrocharitton* (3150), a tým aj na zlepšenie druhov: kunka červenobruchá (*Bombina bombina*), vydra riečna (*Lutra lutra*) a * hraboš severský panónsky (*Microtus oeconomus mehelyi*), ako predmetov ochrany ÚEV Lohotský močiar.

⁸ <https://gis.nlc.sk.org/islhp/>

V tabuľke č. 2 uvádzame hodnotenie vyššie uvedených biotopov a druhov v rámci Slovenska.

Tabuľka č. 2: Stav predmetných biotopov a druhov podľa Správy o stave biotopov a druhov európskeho významu v rokoch 2013 – 2018 v Slovenskej republike (Černecký a kol., 2020) v alpskom (ALP) a panónskom (PAN) biogeografickom regióne

Kód biotopu/druhu	Názov biotopu/druhu	ALP 2013	PAN 2013	ALP 2019	PAN 2019	ALP cieľ	PAN cieľ
* 91E0	Vřbovo-topoľové nížinné lužné lesy	U1=	U2-	U1=	U2-	↑	↑
3150	Prirodzené eutrofné a mezotrofné stojaté vody s vegetáciou plávajúcich a/alebo ponorených cievnatých rastlín typu <i>Magnopotamion</i> alebo <i>Hydrocharition</i>	FV	U1=	FV=	FV=	=	=
1188	kunka červenobruchá <i>Bombina bombina</i>	U2=	U1=	U1-	U1-	↑	↑
1355	vydra riečna <i>Lutra lutra</i>	U1+	U1=	U1+	U1=	↑	↑
* 4004	hraboš severský panónsky <i>Microtus oeconomus mehelyi</i>	-	U2-	-	U2-		↑

Poznámka:

FVx = priaznivý a trend stavu je neznámy, U1+ = nepriaznivý – nevyhovujúci, ale zlepšujúci sa, U1= = nepriaznivý – nevyhovujúci, ale stabilný, U1- = nepriaznivý – nevyhovujúci a zhoršujúci sa, U1x = nepriaznivý – nevyhovujúci a trend stavu je neznámy, U2+ = nepriaznivý – zlý, ale zlepšujúci sa, U2= = nepriaznivý – zlý, ale stabilný, U2- = nepriaznivý – zlý a zhoršujúci sa, U2x = nepriaznivý – zlý a trend stavu je neznámy.

↑ druhy a biotopy v nepriaznivom stave v príslušnom biogeografickom regióne, z ktorých 30 % do r. 2030 by malo vykázat zlepšený stav alebo pozitívny trend.

= druhy a biotopy v priaznivom stave, u ktorých by nemalo dôjsť k zhoršeniu trendov a stavu.

2.2 Hodnotenie stavu predmetných biotopov a druhov v rámci projektového územia SKUEV0552 Lohotský močiar

Na celom ÚEV Lohotský močiar a tým aj na väčšine projektového územia platí 4. stupeň ochrany. Biotop Vo 2 Prirodzené eutrofné a mezotrofné stojaté vody s vegetáciou plávajúcich a/alebo ponorených cievnatých rastlín typu *Magnopotamion* alebo *Hydrocharition* je v území obklopený prioritným biotopom európskeho významu Ls 1.1 Vřbovo-topoľové nížinné lužné lesy v juhozápadnej časti zaradenej ako lesný porast na lesnom pozemku a na ostatnej časti, ako tzv. biela plocha, teda lesný porast na nelesnom pozemku.

Mapa biotopov v rámci projektového územia a ÚEV Lohotský močiar je v prílohe č. 2.

V tabuľke č. 3 uvádzame hodnotenie stavu predmetných biotopov a druhov v rámci ÚEV Lohotský močiar a v projektovom území.

Tabuľka č. 3: Hodnotenie stavu vybraných biotopov a druhov v rámci ÚEV Lohotský močiar a v projektovom území

kód biotopu	názov biotopu / druhu	stav biotopu/druhu v území	cieľ ochrany v území	priorita
* 91E0	Vrbovo-topoľové nížinné lužné lesy	nevyhovujúci	zlepšenie stavu	vysoká
3150	Prirodzené eutrofné a mezotrofné stojaté vody s vegetáciou plávajúcich a/alebo ponorených cievnatých rastlín typu <i>Magnopotamion</i> alebo <i>Hydrocharition</i>	nepriaznivý	zlepšenie stavu	stredná
1188	<i>Bombina bombina</i>	nevyhovujúci	zlepšenie stavu	stredná
1355	<i>Lutra lutra</i>	nepriaznivý	zlepšenie stavu	stredná
* 4004	<i>Microtus oeconomus mehelyi</i>	nevyhovujúci	zlepšenie stavu	vysoká

Ls 1.1 Vrbovo-topoľové nížinné lužné lesy (* 91E0)

Drevinové zloženie je v projektovom území len minimálne nepriamo antropicky pozmenené topoľom šľachteným, tvoria ho predovšetkým stanovištne pôvodné druhy ako topoľ biely (*Populus alba*), vrba biela (*Salix alba*), topoľ čierny (*Populus nigra*). Vtrúsene sa vyskytuje aj invázny nepôvodný druh javorovec jaseňolistý (*Negundo aceroides*) alebo nepôvodné druhy ako agát biely (*Robinia pseudoacacia*), druhy jaseňov (*Fraxinus pennsylvanica*, *Fraxinus americana*), orech kráľovský (*Juglans regia*), príp. iné. V medzernatých a okrajových častiach s vhodnými svetelnými podmienkami je potvrdená prítomnosť invázy nepôvodných druhov bylín ako zlatobyľ obrovská (*Solidago gigantea*), ambrózia palinolistá (*Ambrosia artemisiifolia*) a nepôvodných druhov ako astra (*Aster* sp.), pavinič päťlistý (*Parthenocissus quinquefolia*), príp. iné.

Stav biotopu v projektovom území je potrebné vhodnými opatreniami zlepšiť, podporiť prirodzenú obnovu stanovištne pôvodných druhov drevín na úkor invázy nepôvodných alebo nepôvodných druhov, zlepšiť drevinové zloženie eradikáciou týchto druhov drevín a udržiavať podiel odumretého dreva v biotope.

Vo 2 Prirodzené eutrofné a mezotrofné stojaté vody s vegetáciou plávajúcich a/alebo ponorených cievnatých rastlín typu *Magnopotamion* alebo *Hydrocharition* (3150)

Ide o časť niekdajšieho ramena Váhu, ktoré je od toku odrezané ochranným násypom hrádze hlavného toku, čo vytvorilo močiar avšak dnes už s pomerne nízkym stavom vody. Projektové územie so zastúpením daného biotopu je nielen hospodársky, ale aj celkovo nevyužívané, podlieha vplyvu sukcesie. Brehy sú porastené trstou obyčajnou (*Phragmites australis*), ktorá vodnú plochu ohrozuje postupným zarastaním. Pokročilejšie štádium zarastania spôsobuje aj následný prirodzený proces, ktorým je hromadenie organickej hmoty z odumretých častí rastlín a postupné zazemňovanie dna močiara. Biotop zároveň ako topický a trofický biotop druhov predstavuje hniezdisko viacerých druhov vodného vtáctva a je vhodnou potravinovou bázou už tým, že časť územia má otvorenú vodnú hladinu. Vodný režim vodného biotopu ovplyvňuje okolitý mäkký lužný les a naopak. Prítomnosť naakumulovanej vody v močiarí závisí od kombinácie výšky hladiny podzemnej vody a množstva

povrchových zrážok. Tento fakt potvrdzuje aj situácia, keď po dlhšom období bez zrážok močiar v aktuálnom roku vyschol, a aj pri jednorazových intenzívnych zrážkach, kedy sa voda na okolitých zhutnených poľnohospodárskych plochách akumuluje, zostáva močiar suchý z dôvodu, že voda presiakne do nižších vrstiev. Z toho vyplýva, že sa vodná hladina objavuje najmä počas dlhodobých mokrejších období zimy a jari, pričom jej udržanie v ďalších obdobiach roka závisí od dostatku zrážok, ktoré zabezpečujú udržanie vyššej hladiny podzemnej vody.

Kunka červenobruchá (*Bombina bombina*)

Všeobecne patrí medzi menej ohrozené druhy, avšak trend celkovej populácie je klesajúci, najmä v dôsledku antropickej činnosti vplývajúcej na kvantitu a kvalitu biotopov. V projektovom území sa odhaduje interval veľkosti populácie na 10 – 100 jedincov a je považovaná za stabilnú a jej stav je priaznivý. Dôležitý negatívny vplyv je sezónne úplné vysychanie močiara.

Vydra riečna (*Lutra lutra*)

Stav populácie v území je priaznivý, výskyt druhu marginálny, čo odpovedá všeobecnému dlhodobému stúpajúcemu trendu za posledné obdobie. Podmienkou udržania stavu v území je zachovanie vodného biotopu s dostatkom potravinovej základne počas celého roku a udržiavať územie bez zbytočného vyrušovania človekom. Dôležitý negatívny vplyv je sezónne úplné vysychanie močiara.

*** Hraboš severský panónsky (*Microtus oeconomus mehelyi*)**

Populácia druhu je v súčasnosti v území odhadovaná od 10 do 150 jedincov. Stav populácie druhu priamo závisí od vhodného vodného režimu prostredia. Zazemňovanie spôsobuje expanziu ruderálnej vegetácie a vysušenie biotopu, čo má za následok fragmentáciu a úbytok vhodných lokalít jeho výskytu. Zároveň druh vyžaduje zárast vysokobylinnej vegetácie príbrežných močiarov. Dôležitý negatívny vplyv je sezónne úplné vysychanie močiara.

3. Problémy v projektovom území

Hlavnými problémami v projektovom území, ktoré sa negatívne prejavili na dotknutých biotopoch, sú následky nepriamej alebo priamej antropickej činnosti. Dôsledkom priamej činnosti je prítomnosť komunálneho odpadu priamo v lesnom poraste a prítomnosť nefunkčného elektrického vedenia. Výhodou tohto problému je, že sa dá vyriešiť jednorazovo odstránením z prostredia, nakoľko sa predpokladá, že už nedochádza k ďalšiemu dovozu odpadu do predmetného územia. Za následky nepriamej činnosti možno považovať prítomnosť invázných nepôvodných druhov a nepôvodných druhov, ktoré sa do územia dostali sekundárne prirodzenou cestou.

V prípade nelesného biotopu 3150, ktorý je významným biotopom pre cieľové druhy v projektovom území, ide v súčasnosti o stav nepriaznivý s ohrozením, kedy prirodzenou sukcesiou vegetácie, zazemňovaním, sezónnym vysychaním a prípadnými zmenami abiotických a biotických charakteristík vodných biotopov (eutrofizácia, znečistenie, deficit kyslíka, sedimentácia, a pod.), dochádza k zhoršovaniu stavu vodného biotopu, prípadne až k jeho zániku.

Tabuľka č. 4: Prehľad niektorých možných vplyvov a ohrození, ktoré môžu negatívne ovplyvňovať predmetné biotopy a druhy v projektovom území podľa prílohy č. 2 Definície a obsahu iných dokumentov manažmentu chránených území a druhov a postup pri ich príprave a schvaľovaní

Kód vplyvu / ohrozenia	Popis vplyvu/ohrozenia
B02	manažment lesa
B07	lesnícke aktivity nešpecifikované vyššie
F01.04	rozptýlené znečistenie povrchových vôd spôsobené urbanizáciou
F01.05	rozptýlené znečistenie povrchových vôd spôsobené poľnohospodárstvom a lesníckymi aktivitami
I01	druhovú inváziu
J02.01.02	rekultivácie mokradí
J02.05.03	modifikácie v stojatých vodách
J02.11	smetiská, skladovanie vybagrovaných usadenín
J02.12.02	hrádze a zábrany proti povodňiam vo vnútrozemských vodných systémoch
K01.02	zazemňovanie
K02.02	akumulácia organického materiálu
M01.02	suchá a nedostatok zrážok
M02	zmeny biotických podmienok
M02.01	zmena biotopu

Vo vyššie uvedenej tabuľke popisu vplyvov a ohrození je možné pri niektorých položkách považovať vplyv za irelevantný alebo málo pravdepodobný. To vyplýva z predpokladu, že rekultivácia mokradí je dnes už prežitok, alebo že lesohospodárske činnosti nebudú mať negatívny vplyv na stav biotopov, keďže v rámci projektového územia ide o územie v správe ŠOP SR so 4. stupňom ochrany prírody. Napriek tomu existujú hrozby, ktoré sú stále prítomné, najmä tie, ktoré ovplyvňujú vodný režim, ekologickú rovnováhu a kvalitu vody (zazemňovanie, nedostatok zrážok, znečisťovanie, zahradzovanie).

4. Navrhované riešenia

Pre priaznivý stav cieľového biotopu Ls 1.1 Vrbovo-topoľové nízinné lužné lesy (* 91E0) (najmä absencie invázií nepôvodných a nepôvodných druhov) je dôležité zabezpečenie kontinuity bezzásahového režimu. V súčasnosti, za prítomnosti invázií nepôvodných druhov a nepôvodných druhov v území, je prioritou praktických manažmentových opatrení zlepšenie štruktúry a biodiverzity so zameraním na zlepšenie drevinového zloženia (podpora cieľového drevinového zloženia biotopov) potláčaním až eradikáciou pre biotop nežiaducich druhov drevín v súlade s platnou legislatívou⁹.

V medzernatých a okrajových častiach projektového územia s vhodnými svetelnými podmienkami, ako aj na samotne vylišenom biotope X8 Porasty invázií neofytov, je potrebná eradikácia bylenných invázií nepôvodných druhov, rovnako aj potláčanie až odstránenie ruderalných druhov, ktoré sa

⁹ Vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 450/2019 Z. z., ktorou sa ustanovujú podmienky a spôsoby odstraňovania invázií nepôvodných druhov v znení neskorších predpisov

vyskytli v území pôsobením antropickej činnosti. Postupy odstraňovania dodržiavať v zmysle platnej legislatívy.

Komplexný prístup k územiu vyžaduje spoluprácu s vlastníkmi okolitých pozemkov, na ktorých sa vyskytujú invázne nepôvodné a/alebo nepôvodné druhy, s cieľom ich efektívneho potlačania v rámci širšieho územia, čím sa má zabrániť ich ďalšiemu šíreniu.

Pri nelesnom biotope Vo 2 Prirodzené eutrofné a mezotrofné stojaté vody s vegetáciou plávajúcich a/alebo ponorených cievnatých rastlín typu *Magnopotamion* alebo *Hydrocharition* (3150) je dôležité sledovanie stavu vodného režimu za rešpektovania prirodzenej dynamiky sezónnych výkyvov vplyvom abiotických faktorov. Okrem sledovania stavu je potrebné vykonať opatrenia s rešpektovaním hydrogeologických pomerov, ktoré by pomohli zamedziť vysušovaniu lokality a stabilizovať minimálnu výšku hladiny vody potrebnú pre zachovanie biotopu na lokalite. Zamedzenie zazemňovania, predchádzanie akumulácii organického materiálu vhodným manažmentom a udržiavanie vodného režimu s väčším objemom vody, čím sa znižuje riziko prehrievania a prípadného vysychania vody, by mali prispieť k prevencii negatívnych fyzikálnych a chemických zmien vo vode a tým zlepšiť stav biotopu. Stav biotopu priamo ovplyvňuje druhy živočíchov, ktoré sú spolu s uvedenými biotopmi predmetom ochrany v danom ÚEV.

Okrem manažmentových opatrení je pre zlepšenie celkového stavu vhodným riešením asanácia a/alebo sanácia dôsledkov priamej antropickej činnosti v území:

- prítomnosť odpadu,
- nefunkčné elektrické vedenie,
- neudržiavaná lesná cesta, ktorá priamo súvisí s prítomnosťou odpadu,
- ruderalizovaná plocha najpravdepodobnejšie vzniknutá prikrmovaním a/alebo vnadením poľovnej zveri za účelom výkonu práva poľovníctva.

Snaha je dosiahnuť stanovené ciele nižšie uvedenými skupinami opatrení, ktoré budú realizované na pozemkoch v správe ŠOP SR v projektovom území počas rokov 2025-2034. Financovanie opatrení bude zabezpečené z aktuálneho P SK alebo iný operačný program financovaný z fondov EÚ, prípadne z iných dostupných finančných zdrojov.

Plánované opatrenia budú vykonávané na základe zmluvného vzťahu s kvalifikovanými dodávateľskými subjektami, prípadne vo vlastnej réžii správcom pozemkov, ktorým je ŠOP SR.

5. Navrhované opatrenia

Opatrenia sú rozdelené do hlavných opatrení a doplnkových opatrení, podľa spôsobu realizácie a podrobnejšie sú rozpísané nižšie. Boli nastavené s ohľadom na vyššie uvedené biotopy a druhy a vychádzajú z dokumentácie ochrany prírody a krajiny *Zásady starostlivosti o biotopy európskeho*

významu a biotopy druhov európskeho významu v územiach európskeho významu¹⁰. Zodpovednosť za realizáciu opatrení bude niesť Správa CHKO Dunajské luhy, resp. ŠOP SR.

Cieľom opatrení je prispieť k riešeniu identifikovaných problémov a tým prispieť k dosiahnutiu cieľového stavu biotopov a druhov.

Hlavné opatrenia

Sledovanie stavu a trendu vývoja biotopov

V roku 2023 boli nastavené ciele ochrany pre všetky predmety ochrany ÚEV Lohotský močiar. Kľúčové je zlepšenie stavu, prípadná obnova vodného biotopu Vo 2 Prirodzené eutrofné a mezotrofné stojaté vody s vegetáciou plávajúcich a/alebo ponorených cievnatých rastlín typu *Magnopotamion* alebo *Hydrocharition* (3150), ktorého stav priamo ovplyvňuje ostatné predmety ochrany v rámci ÚEV Lohotský močiar. Dôležitým krokom je prieskum a monitoring územia a následne vypracovanie odbornej štúdie špecializovanej na geologicko-hydrologické pomery, a na sledovanie trendu vývoja stavu biotopu ovplyvneného prirodzenou dynamikou abiotických faktorov (indikácia sezónnych a dlhodobých zmien vodného režimu v území). Následne bude možné určiť vhodné opatrenia pre zachovanie biotopu a tým aj druhov na neho viazaných.

Podpora zlepšenia drevinového zloženia biotopu

Opatrenie bude založené na vecne, časovo a prípadne opakovane vhodne nastavenom postupe eradikácie (mechanická, príp. aplikácia chemických látok) invázných nepôvodných druhov a nepôvodných druhov drevín¹¹. Cieľom je predísť ďalšiemu rozširovaniu na úkor pôvodných druhov drevín, resp. zachovanie ekologickej rovnováhy i ochrany biodiverzity. Pri priamej realizácii opatrenia postupovať v zmysle platnej legislatívy aj pri zohľadnení cieľov ochrany CHÚ. Dôležité je pravidelné sledovanie účinnosti eradikácie a operatívna intervencia pre dosiahnutie efektivity opatrenia. Odumretá biomasa, ktorá vznikne účinnou eradikáciou jedincov, nebude predmetom ponechania iba v tom prípade, ak by jej ponechanie dokázateľne negatívne vplývalo na vodný režim na danej lokalite. V prípade ostatných zložiek lesného biotopu Ls 1.1 vo vzťahu k hodnotiacim kritériám a indikátorom jeho stavu je vhodným manažmentom ponechanie na samovývoj.

Podpora zlepšenia bylinného zloženia biotopu

Vecne, časovo a opakovane vhodne nastavenými opatreniami odstraňovať invázne nepôvodné druhy, prípadne nepôvodné druhy bylín. Následne naložiť s biomasou v súlade s platnou legislatívou, aby negatívne neovplyvňovala predmety ochrany v území. Krátkodobým cieľom je predísť ďalšiemu rozširovaniu na úkor pôvodných druhov bylín. Dlhodobým cieľom je dosiahnuť stav bez výskytu najmä invázných nepôvodných druhov, prípadne aj nepôvodných druhov bylín. Pri priamej realizácii opatrenia postupovať v zmysle platnej legislatívy aj pri zohľadnení cieľov ochrany CHÚ.

¹⁰ <https://www.minzp.sk/files/sekcia-ochranyprirodyakrajiny/natura2000/zasady-starostlivosti-2022.pdf>

¹¹ <https://invaznedruhy.sopsr.sk/>

Súčasťou opatrenia je aj zásah na odstránenie prípadne potláčanie ruderálnych druhov bylín na konkrétnej lokalite, ktorej stav je zapríčinený antropickou činnosťou. Tým sa dosiahne zlepšenie druhového zloženia biotopu.

Doplňkové opatrenia

Doplňkové opatrenia tvoria ucelený komplex jednotlivých opatrení na odstránenie dôsledkov antropických činností v minulosti a zároveň aj prevencie proti ich pokračovaniu.

Odstránenie odpadu

Jednorazovo a efektívne odstrániť umiestnený odpad a všetky nežiaduce predmety spomenuté vyššie v predmetnom území a ekologicky a legálne ho zlikvidovať v súlade s platnou legislatívou.

Rekultivácia a asanácia lesnej cesty

Cieľom opatrenia je podľa zhodnotenia technického stavu a účelu v projektovom území, časť cesty udržiavať aj ako nástroj usmerňovania pohybu verejnosti, aj ako „vizitku“ správcu územia pri nakladaní s majetkom štátu, so súčasným obmedzením voľného vstupu motorových vozidiel do územia so 4. stupňom ochrany prírody a časť cesty zasanovať súčasne so zamedzením vstupu motorových vozidiel a postupne ju ponechať procesom prirodzenej sukcesie. Cieľom je najmä predísť nelegálnemu vyvážaniu odpadu, pretože skládky sú koncentrované na miestach v bezprostrednej blízkosti lesnej cesty.

Stráž prírody

Súčasťou opatrenia je aj neustála envirovýchova pre cieľové skupiny verejnosti a prípadne výkon stráže prírody ako prevencia pred vznikom nelegálnych skládok, prípadne inej nelegálnej a neekologickej činnosti. Súčasťou komplexnosti starostlivosti o dané územie by bolo posilnenie hliadkovej činnosti s uprednostnením edukačného prístupu pred reštrikčnou alebo represnou intervenciou.

Kontrola dodržiavania podmienok ochrany bude zameraná najmä na vjazd motorových vozidiel do územia, ukládanie odpadu, vyrušovanie, odchyt a usmrcovanie chránených živočíchov, poškodzovanie a zber chránených rastlín, a pod., ale aj iné možné porušenia ustanovení predovšetkým zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov.

Uvedené opatrenia budú systematicky zabezpečované internými zamestnancami (členmi profesionálnej stráže prírody), ako aj členmi dobrovoľnej stráže prírody.

Biotopy a druhy nielen EV, ale všeobecne sú ohrozené množstvom negatívnych vplyvov, ktorým je možné zabrániť zvýšením intenzity kontroly činností v území. Realizáciou opatrenia sa zlepši kontrola dodržiavania všeobecne záväzných právnych predpisov.. Počas suchého letného obdobia v čase vyhlásenia zvýšeného nebezpečenstva vzniku požiaru budú kontroly automaticky slúžiť aj ako protipožiarne hliadky. Týmto sa zabezpečí prevencia a ochrana biotopov pomocou protipožiarnej strážnej služby realizovanej prostredníctvom fyzickej kontroly počas vykonávania protipožiarnej hliadok. Ako perspektívne v tomto smere je použitie inovatívnej technológie, napr. dronov.

6. Cieľový stav biotopov a druhov

Cieľom opatrení je dosiahnuť priaznivý stav biotopov, biotopov druhov a druhov, ktoré sú vykazované exaktnými parametrami v rámci príslušnej metodiky posudzovania. V projektovom území ide o biotopy EV:

- Ls 1.1 Vŕbovo-topoľové nízinné lužné lesy (* 91E0) na výmere **16,8155 ha**
- Vo 2 Prirodzené eutrofné a mezotrofné stojaté vody s vegetáciou plávajúcich a/alebo ponorených cievnatých rastlín typu *Magnopotamion* alebo *Hydrocharition* (3150) na výmere **5,5452 ha**

ako predmetov ochrany v ÚEV Lohotský močiar, ktoré v priaznivom stave dokážu zabezpečovať vhodný stav biotopov druhov:

- kunka červenobruchá (*Bombina bombina*),
- vydra riečna (*Lutra lutra*) a
- * hraboš severský panónsky (*Microtus oeconomus mehelyi*),

ako predmetov ochrany v ÚEV Lohotský močiar.

Navrhované aktivity budú zabezpečované a/alebo realizované zamestnancami Správy CHKO Dunajské luhy v spolupráci so zamestnancami riaditeľstva ŠOP SR. Po ukončení projektu bude Správa CHKO Dunajské luhy zabezpečovať udržiavanie priaznivého stavu uvedených druhov a biotopov.

7. Informácia o zapojení vlastníkov, správcov alebo nájomcov dotknutých pozemkov

Opatrenia navrhované v projektovom území budú realizované na lesných a nelesných pozemkoch v správe ŠOP SR, vo vlastníctve Slovenskej republiky. ŠOP SR – Správa CHKO Dunajské luhy je zároveň aj spoluvypracovávateľom tohto dokumentu s cieľom realizácie opatrení na vlastných spravovaných pozemkoch.

8. Ďalšie relevantné informácie

Predkladaný dokument bude podkladom pre dopracovanie programu starostlivosti o SKUEV0552 Lohotský močiar. Rovnako bude využitý pri návrhu opatrení v národnom pláne obnovy prírody.

Použitá literatúra:

- POLÁK, P., SAXA, A., (eds.). 2005. *Priaznivý stav biotopov a druhov európskeho významu*. ŠOP SR, Banská Bystrica, 736 s.
- Prioritný akčný rámec financovania Natura 2000 v Slovenskej republike pre EÚ programové obdobie 2021-2027 <https://www.minzp.sk/natura2000/priorityny-akcny-ramec-financovania-natura-2000-slovenskej-republike>

- Smernica Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín v platnom znení <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=celex%3A31992L0043>
- Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/147/EHS o ochrane voľne žijúceho vtáctva v platnom znení <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=celex%3A32009L0147>
- STANOVÁ, V., VALACHOVIČ, M., (eds.). 2002. *Katalóg Biotopov Slovenska*. DAPHNE – Inštitút aplikovanej ekológie, Bratislava, 225 pp.
- Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 451/2023 Z. z., ktorým sa ustanovuje národný zoznam území európskeho významu <https://www.slov-lex.sk/ezbierky/pravne-predpisy/SK/ZZ/2023/451/20240101>
- vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 170/2021 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov <https://www.slov-lex.sk/ezbierky/pravne-predpisy/SK/ZZ/2021/170/20230101.html>
- zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov <https://www.slov-lex.sk/ezbierky/pravne-predpisy/SK/ZZ/2002/543/20221201.html>
- *Zásady starostlivosti o biotopy európskeho významu a biotopy druhov európskeho významu v územiach európskeho významu* (ŠOP SR, Banská Bystrica, marec 2022), 192 pp. <https://www.minzp.sk/files/sekcia-ochranyprirodyakrajiny/natura2000/zasady-starostlivosti-2022.pdf>
- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1991 z 24. júna 2024 o obnove prírody a o zmene nariadenia (EÚ) 2022/869 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX:32024R1991>
- Černecký, J., Čuláková, J., Ďuricová, V., Saxa, A., Andráš, P., Ulrych, L., Šuvada, R., Galvánková, J., Lešová, A., Havranová, I. 2020: *Správa o stave biotopov a druhov európskeho významu za obdobie rokov 2013 – 2018 v Slovenskej republike*. Banská Bystrica: ŠOP SR, 109 pp, ISBN 978- 80-8184-076-0.I
- Informačný systém lesného hospodárstva a poľovníctva <https://gis.nlcsk.org/islhp/>
- Komplexný informačný a monitorovací systém ŠOP SR <https://www.biomonitoring.sk/>

9. Spracovávateľ

Iný dokument manažmentu spracovali odborní zamestnanci riaditeľstva ŠOP SR a odborní zamestnanci ŠOP SR - Správy Chránenej krajinskej oblasti Dunajské luhy, Karloveská 63, 841 04 Bratislava.

Spracovávateľ zároveň uvádza, že Iný dokument manažmentu je spracovaný výlučne na účely podľa znenia prvého odstavca v úvode tohto dokumentu, v súvislosti s realizáciou aktivít prioritne v rámci opatrenia 2.7.1 P SK, a teda nezohľadňuje komplexne ciele ochrany CHÚ, pre ktoré je vypracovaný.

10. Prílohy

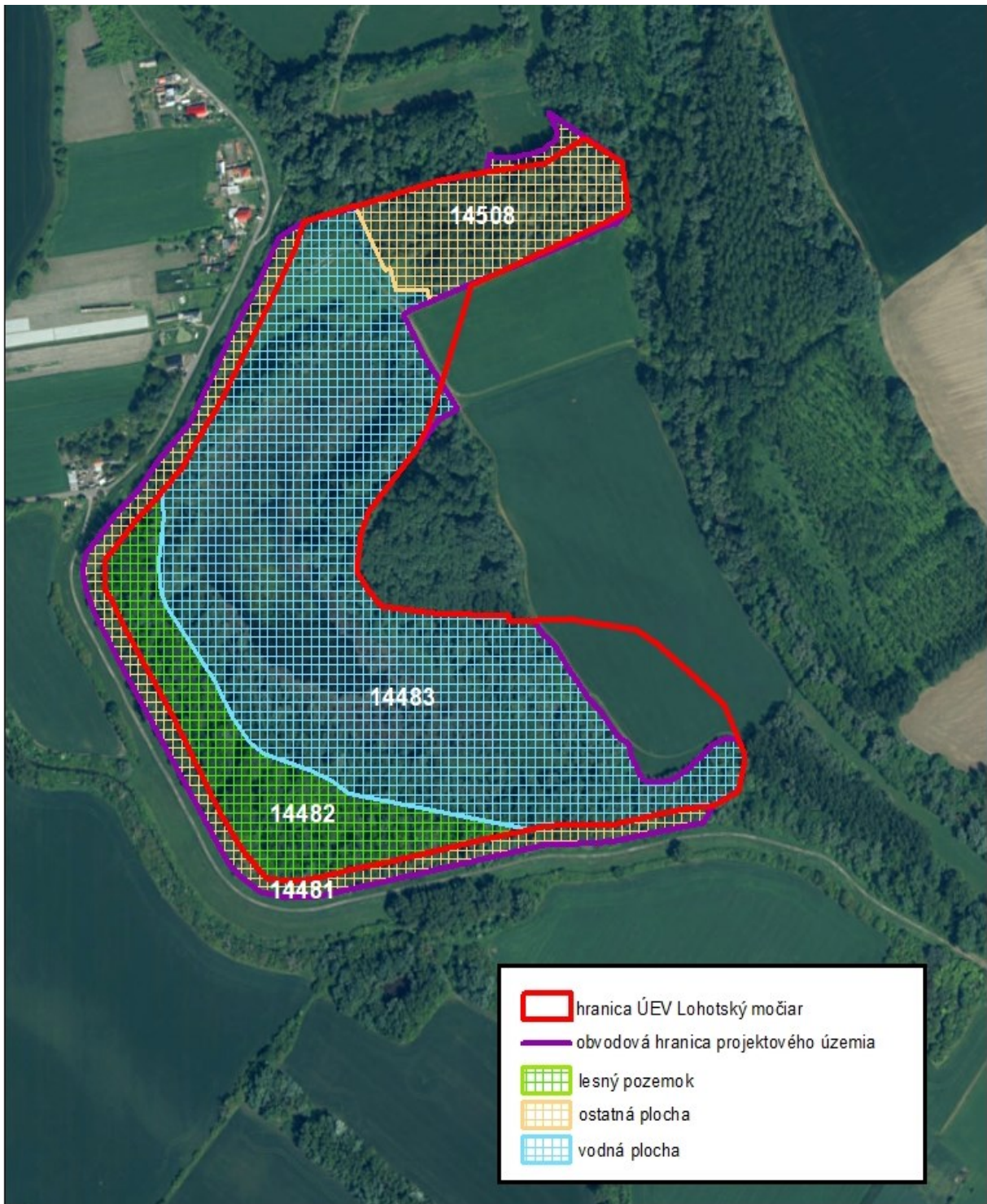
Zoznam príloh:

Príloha č. 1: Mapa projektového územia v rámci Inej dokumentácie manažmentu SKUEV0552 Lohotský močiar v územnej pôsobnosti ŠOP SR, Správy CHKO Dunajské luhy

Príloha č. 2: Mapa biotopov v projektovom území a v ÚEV Lohotský močiar s vyznačením hranice ÚEV

Príloha č. 3: Ciele ochrany pre predmety ochrany SKUEV0552 Lohotský močiar

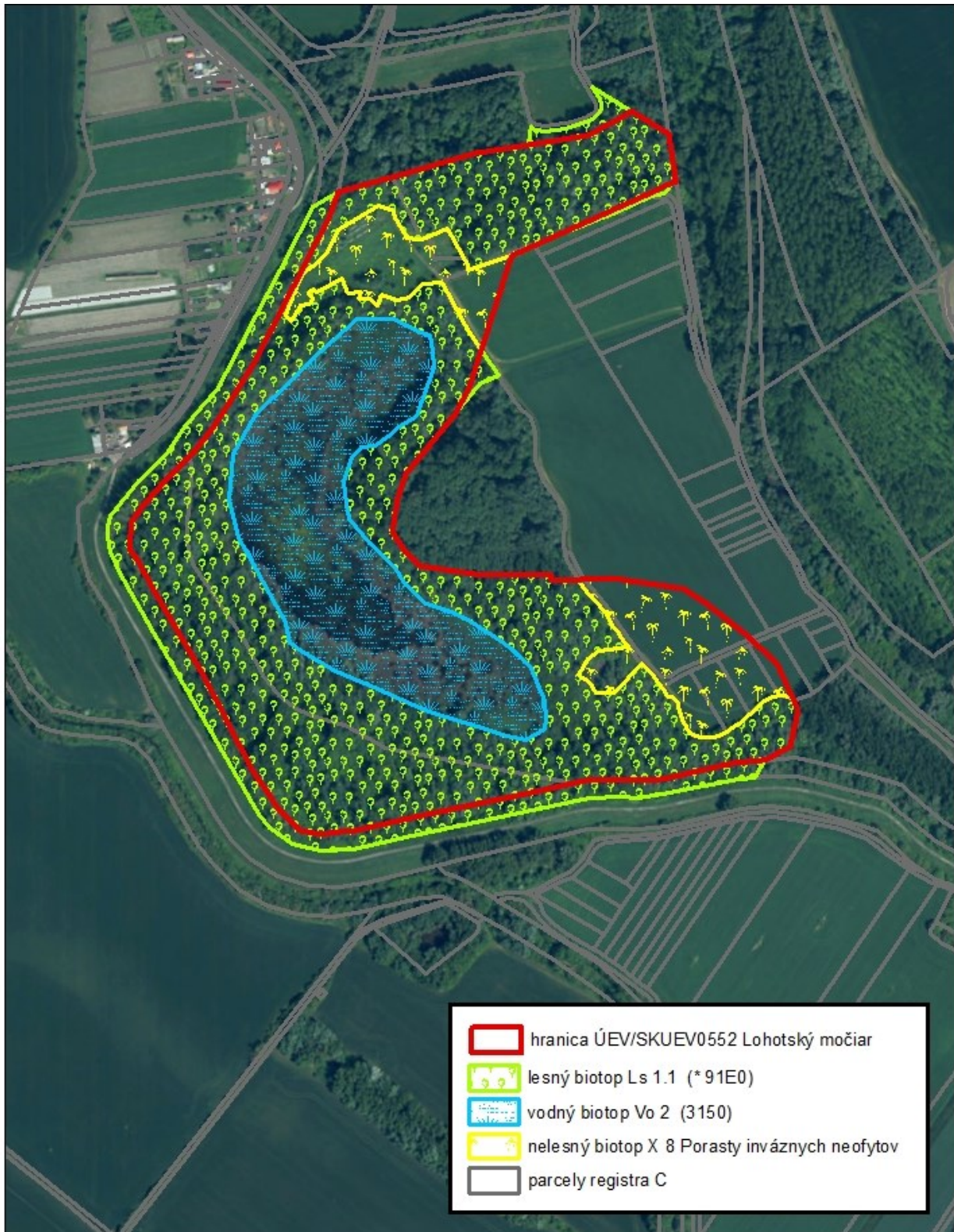
Príloha č. 1: Mapa projektového územia a hranice SKUEV0552 Lohotský močiar

0 125 250 500 m

Príloha č. 2: Mapa biotopov v projektovom území a v ÚEV Lohotský močiar s vyznačením hranice ÚEV

0 125 250 500 m

Príloha č. 3: Ciele ochrany pre predmety ochrany SKUEV0552 Lohotský močiar

Zlepšenie stavu biotopu **Ls 1.1 Vrbovo-topoľové nížinné lužné lesy (* 91E0)** za splnenia nasledovných atribútov:

Parameter	Merateľnosť	Cieľová hodnota	Doplnkové informácie
Výmera biotopu	ha	min. 1,1 ha	Udržanie súčasnej výmery biotopu
Zastúpenie charakteristických drevín	Percento pokrytia / ha	najmenej 80 %	Charakteristická druhová skladba: <i>Alnus glutinosa</i> <30 %, <i>A. incana</i> <5 %, <i>Fraxinus angustifolia</i> , <i>Padus racemosa</i> , <i>Populus alba</i> , <i>Populus × canescens</i> , <i>P. nigra</i> , <i>Salix alba</i> , <i>S. caprea</i> , <i>S. fragilis</i> , <i>S. × rubens</i> , <i>S. triandra</i> , <i>Ulmus laevis</i> , <i>U. minor</i>
Zastúpenie charakteristických druhov synúzie podrastu (bylín, krov, machorastov, lišajníkov)	Počet druhov / ha	najmenej 3	Charakteristická druhová skladba: <i>Caltha palustris</i> , <i>Carex riparia</i> , <i>Galium palustre</i> , <i>Humulus lupulus</i> , <i>Iris pseudacorus</i> , <i>Leucium aestivum</i> , <i>Lycopus europaeus</i> , <i>Lysimachia nummularia</i> , <i>L. vulgaris</i> , <i>Lythrum salicaria</i> , <i>Mentha longifolia</i> , <i>Myosotis scopioides</i> agg., <i>Persicaria hydropiper</i> , <i>Phalaroides arundinacea</i> , <i>Rubus caesius</i> , <i>Symphytum bohemicum</i> , <i>S. officinale</i> , <i>Stachys palustris</i> , <i>Urtica dioica</i> , <i>Vitis sylvestris</i>
Zastúpenie invázných nepôvodných druhov drevín a bylín	Percento pokrytia / ha	menej ako 1 %	Minimálne zastúpenie alochtónnych druhov – klony topoľov a invázných nepôvodných druhov drevín v biotope (<i>Negundo aceroides</i> , <i>Ailanthus altissima</i>) a bylín (<i>Fallopia</i> sp., <i>Impatiens glandulifera</i> , <i>Aster</i> sp., <i>Solidago gigantea</i>)
Mŕtve drevo (stojace, ležiace kmene stromov hlavnej úrovne s limitnou hrúbkou d1,3 najmenej 50 cm)	m ³ / ha	najmenej 20 rovnomerne po celej ploche	Prítomnosť odumretého dreva na ploche biotopu v danom objeme.
Zachovalá prirodzená dynamika toku	Výskyt prirodzených úsekov tokov	Na celom toku v ÚEV a v jeho bezprostrednom okolí	Tok bez prekážok spôsobujúcich spomalenie vodného toku, odklonenie toku, hrádze, zníženie prietoku.

Zlepšenie stavu biotopu **Vo 2 Prirodzené eutrofné a mezotrofné stojaté vody s vegetáciou plávajúcich a/alebo ponorených cievnatých rastlín typu *Magnopotamion* alebo *Hydrocharition* (3150)** za splnenia nasledovných atribútov:

Parameter	Merateľnosť	Cieľová hodnota	Doplnkové informácie
Výmera biotopu	ha	1,1	Udržať výmeru biotopu na 1,1 ha vodných plôch.
Zastúpenie charakteristických druhov	počet druhov / 16m ²	najmenej 3 druhy	Charakteristické/typické druhové zloženie: <i>Batrachium aquatile</i> , <i>Ceratophyllum demersum</i> , <i>Ceratophyllum submersum</i> , <i>Lemna minor</i> , <i>Myriophyllum spicatum</i> , <i>M. verticillatum</i> , <i>Najas minor</i> , <i>Nuphar lutea</i> , <i>Nymphaea alba</i> , <i>Nymphoides peltata</i> , <i>Utricularia vulgaris</i> , <i>Utricularia australis</i> .
Zastúpenie alochtónnych / invázných nepôvodných / invázne sa správajúcich druhov	percento pokrytia / 25m ²	0	Žiadny výskyt nepôvodných druhov
Kvalita vody	Monitoring kvality povrchových vôd (SHMÚ)	Vyhovujúce výsledky	V zmysle výsledkov sledovania stavu kvality vody sa vyžaduje zachovanie stavu <u>vyhovujúce</u> v zmysle platných metodík na hodnotenie stavu kvality povrchových vôd. (http://www.shmu.sk/File/Hydrologia/Monitoring_PV_PzV/Monitoring_kvality_PV/KvPV_2019/Dunaj_kvalitaPVV_34_Cast%20A.pdf) – najmä nezhoršovanie parametrov znečistenia.

Zlepšenie stavu druhu *Bombina bombina* za splnenia nasledovných atribútov:

Parameter	Merateľnosť	Cieľová hodnota	Doplnkové informácie
Veľkosť populácie	počet jedincov (adult)	Min. 100 jedincov	Odhaduje sa interval veľkosti populácie v území 10 – 100 jedincov (aktuálny údaj / z SDF), bude potrebný komplexnejší monitoring populácie druhu.
Počet známych lokalít s výskytom druhu	počet	5,8 ha teda na 100 % ploche močiarnej časti	Udržiavaný počet zistených lokalít druhu, príp. zvýšenie počtu vytvorením nových lokalít druhu s vhodnými podmienkami pre reprodukciu.
Podiel potenciálneho reprodukčného biotopu v rámci lokality	Percento z výmery lokality	Min. 5 % lokality	Podiel reprodukčných plôch v rámci lokality (v rámci nížinných lúk a lesov v ha) - stojaté vodné plochy s vegetáciou, periodicky zaplavované plochy v alúviu, niekedy aj v koľajách na cestách a mlákach.

Zlepšenie stavu druhu *Lutra lutra* za splnenia nasledovných atribútov.

Parameter	Merateľnosť	Cieľová hodnota	Poznámky/Doplňujúce informácie
Kvalita populácie	Počet jedincov (cez evidenciu pobytočných znakov)	Viac ako 2 zaznamenané pobytočné znaky na 1 km úseku toku	Podľa údajov je výskyt druhu marginálny, populácia v SDF je odhadovaná na 1 jedinca.
Biotop druhu	Počet km úseku vodného toku s výskytom biotopu druhu	1 km	Lokalita poskytuje pomerne veľký počet bohato štruktúrovaných brehových porastov.
Migrácia	Počet uhynutých jedincov na cestách	0	Umožnená migrácia druhu, bez zaznamenaných úhynov na cestných komunikáciách v okolí.
Kvalita vody	Monitoring kvality povrchových vôd (SHMÚ)	vyhovujúce	V zmysle výsledkov sledovania stavu kvality vody v tokoch sa vyžaduje zachovanie stavu vyhovujúce v zmysle platných metodík na hodnotenie stavu kvality povrchových vôd. (http://www.shmu.sk/sk/?page=1&id=kvalita_povrchovych_vod)

Zachovanie stavu druhu * *Microtus oeconomus mehelyi* za splnenia nasledovných parametrov:

Parameter	Merateľný indikátor	Cieľová hodnota	Poznámky/Doplňujúce informácie
Veľkosť populácie	Počet jedincov	Min. 100	Populácia je odhadovaná v súčasnosti od 10 do 150 jedincov. Min. udržať veľkosť populácie druhu.
Biotop druhu – potravný a rozmnožovací	Výmera v ha	Min. 2,5 ha	Udržanie mokradných biotopov, v okolí vodných tokov, alebo mŕtvych ramien, so súvislým porastom vysokých ostríc alebo vysokobylinnej vegetácie.
Kvalita biotopu	Pravidelný nezmenený vodný režim	Stabilná výška vodnej hladiny v jeho lokalitách (bez výrazných zmien)	Vyžaduje stabilnú hladinu podzemnej vody, príp. periodické záplavy – stabilný, medzi rokmi sa nemeniaci vodný režim.
Kontinuita (prepojenie) lokalít	Migračné koridory (prezencia)	Výskyt prepojení medzi jednotlivými lokalitami druhu	Udržiavanie a vytváranie nových prepojení medzi lokalitami, aby nedochádzalo k ich izolácii.